

ANAYASA MAHKEMESİNDEN ÖNEMLİ KARAR: Alacakların Enflasyon Karşısındaki Değer Kaybının Giderilmesinde Munzam Zarar Davasının Etkili Bir Hukuk Yolu Olmadığını Belirterek Düzenleme Yapılması İçin TBMM'ye Bildirimde Bulunulmasına Karar Verdi.

Anayasa Mahkemesi ("**Mahkeme**"), Caner Şafak başvurusu kapsamında vermiş olduğu 08.07.2025 tarihli Genel Kurul kararında, hukuk sisteminde başvurucunun alacağının enflasyon karşısında uğradığı değer kaybının tazmin edilmesini sağlayacak etkili bir hukuk yolunun bulunmadığına hükmetmiş olup TBMM'ye bildirimde bulunulmasına karar vermiştir. Bu karar, 29.09.2025 tarihli ve 33032 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. YÖNETİCİ ÖZETİ

1. Anayasa Mahkemesinin enflasyondan kaynaklı zararların giderilmesinde yapısal reform gerektiği ve bunun yargı kararlarıyla düzenlenebileceğine dair çok sayıda kararı bulunmakla birlikte 29.09.2025 tarihli ve 33032 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan kararla özerk yasal düzenleme gerektiği belirtilerek bu noktada TBMM'ye bildirimde bulunulmasına hükmedilmiştir.

2. Bu kararı Anayasa Mahkemesinin mevcut kararlarından özellikle ayrıştıran taraf, sorunun yapısal bir sorun teşkil ettiği vurgulanarak açık bir kanuni düzenleme yapılması için özellikle TBMM'ye bildirimde bulunulmasına karar verilmiş olmasıdır. Mahkeme bu bildirimle bağlantılı olarak pilot karar usulünü benimseyerek karar tarihinden itibaren yapılan aynı mahiyetteki başvuruların incelenmesinin altı ay süreyle ertelenmesine hükmetmiştir. Bu çağrının ve bildirimin TBMM tarafından dikkate alınması durumunda ülkemizdeki kronikleşmiş bir sorun olan enflasyona bağlı değer kaybının çözüleceği öngörülmektedir.

İlgili karara ilişkin detaylı bilgiye aşağıdan ulaşabilirsiniz.

II. BAŞVURUYA KONU OLAYLAR

2024/41763 başvuru numaralı Caner Şafak başvurusu, özel hukuk kişileri arasındaki borç ilişkisinden doğan alacağın enflasyon karşısında değer kaybına uğramasından kaynaklı zararın tazmin edilmemesi nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvurucu, konut finansman kredisinden kaynaklanan uyuşmazlık nedeniyle özel bir banka aleyhine icra takibi başlatmış, takibe banka tarafından yapılan itirazın ardından başvuru, itirazın iptali davası açmıştır. Yargılama sonunda borçlunun itirazının iptaline, takibin asıl alacak üzerinden ve asıl alacağa takip tarihinden borç tamamen ödeninceye kadar işleyecek yıllık %9 temerrüt faizi uygulanmak suretiyle devamına karar verilmiştir. Bu karar taraflarca temyiz edilmeyerek kesinleşmiş ve borçlu toplam borcu ödemiştir.

Borcun ödenmesini müteakip başvuru, yaklaşık on yıllık sürede ödenen yasal faizin alacağının enflasyon karşısında uğradığı değer kaybını karşılamadığını belirterek 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun ("TBK") 122. maddesi uyarınca borcun ödendiği tarihten itibaren işletilecek faiziyle birlikte munzam zarar talebinde bulunmuştur. Tüketici mahkemesi davayı reddetmiş, istinaf ve temyiz aşamalarının ardından ret kararı kesinleşmiştir.

Başvurucu, özel hukuk kişisi ile arasındaki borç ilişkisinden doğan alacağının enflasyon karşısında değer kaybına uğramasından kaynaklı zararının tazmin edilmemesi nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

III. ANAYASA MAHKEMESİNİN DEĞERLENDİRMESİ

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu, Anayasa'nın mülkiyet hakkına ilişkin 35. maddesi ile etkili başvuru hakkına ilişkin 40. maddesinin devlete, özel hukuk kişileri arasındaki alacakların enflasyon karşısında uğrayacağı önemli ölçüdeki değer kayıplarını giderecek hukuki altyapı ve mekanizmaları oluşturma sorumluluğu yüklediğini vurgulamıştır. Bu kapsamda devlet, özel hukuk kişileri arasındaki uyuşmazlıklarda tarafların menfaatleri arasındaki adil dengenin sağlanmasına yönelik tedbirleri almakla mükelleftir.

Somut olayda başvuru, Türk Borçlar Kanunu'nun 122. maddesi uyarınca borcun ödendiği tarihten itibaren işleyecek faiziyle birlikte munzam zarar talebinde bulunmuştur. Yargılama sonunda; munzam zarar koşullarının gerçekleşmediği, munzam zararın ülkede cari enflasyon oranı, yüksek ve değişken döviz kurları, mevduat faizleri, paranın satın alma gücünde meydana gelen azalma gibi genel ekonomik olumsuzlukların dışında başvurunun durumuna özgü somut

vakıalarla ispatlanması gerektiği, bu gibi hususların başvurucuyu ispat yükünden kurtarmayacağı gibi herhangi bir ispat kolaylığı da sağlamayacağı, bu çerçevede başvurucunun geç ödeme ile maruz kaldığı zararı doğuran vakıaları dosya kapsamında ispat edemediği gerekçesiyle dava reddedilmiştir.

Anayasa Mahkemesi; borçluların yargılama sonunda ödemekle yükümlü tutulacakları faizin enflasyon oranının önemli ölçüde altında kalması ve bu zararın başka bir hukuki yolla telafi edilmesinin mümkün olmaması hâlinde, borçluların zamanında ödenmemesi olasılığının artacağını, böylece borçluların zamanında ödemedikleri borçlar nedeniyle enflasyonun altında faiz ödemesi yaparak borcu ödememekle kârlı çıkacaklarını belirtmiştir. Alacaklının alacağını geç tahsil etmesi halinde, enflasyon karşısında meydana gelen değer kaybının giderilmemesi, alacağına gerçek değeriyle ulaşmasını engellemekte; borçlunun ise borcunu gerçek değerinin altında ödemesine yol açmaktadır. Mahkeme, bu durumun, taraflar arasındaki adil dengeyi alacaklı aleyhine bozduğunu ve alacaklıya ölçsüz bir külfet yüklediğini vurgulamıştır.

Mahkeme, alacağın enflasyon nedeniyle değer kaybına uğraması durumunda faizi aşan zararın munzam zarar davası yoluyla talep edilebileceğine ilişkin *ANO İnşaat ve Ticaret Ltd. Şti.* kararından sonra tesis edilen Yargıtay kararlarını incelemiştir. 29.03.2022 tarihli Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararında munzam zarar, enflasyon olgusundan bağımsız ayrı ve somut bir zararın karşılanmasına ilişkin bir hukuk yolu olarak ifade edilmiştir. İşbu Hukuk Genel Kurulu Kararı sonrasında 6. Hukuk Dairesi dışındaki Yargıtay hukuk daireleri de bu görüşe uygun karar tesis etmiştir.

Konuya ilişkin Yargıtay içtihadını değerlendiren Mahkeme, munzam zarar davasının alacakların enflasyon karşısında uğradığı değer kaybının tazmin edilmesini güvence altına almadığı gibi bu yöndeki içtihadın da etkili bir hukuk yolunun bulunduğu yönünde gelişme göstermediğini vurgulamıştır. Alacağın enflasyon nedeniyle uğradığı değer kaybının tazmin edilmesi açısından munzam zarar davasının teorik düzeyde başarı şansı sunma kapasitesinin bulunmadığından bahisle Mahkeme, bu hususta etkili bir hukuk yolunun bulunmadığına hükmetmiş, bu çerçevede başvurucunun Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine oybirliğiyle karar vermiştir.

IV. KARARIN ETKİSİ

Anayasa Mahkemesi, özel hukuk kişileri arasındaki alacağın enflasyon karşısında değer kaybına uğraması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlali iddiası ile yapılan başvuruların sayısının her geçen gün

arttığını, yapısal bir sorun teşkil eden bu durumun telafi edilebilmesi için açık bir kanuni düzenleme yapılması gerektiğini vurgulamış, kararın bir örneğinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ("TBMM") gönderilmesine karar vermiştir. Ek olarak Mahkeme, kararın bir örneğinin yasama organına gönderilmesinin somut başvuru bağlamında başvurunun ihlalden kaynaklanan mağduriyetini bütünüyle gidermediğini, bu nedenle ihlalin sonuçlarına ilişkin eski hâle getirme kuralı çerçevesinde başvurunun varsa zararlarının giderilmesi için bir imkan tanınması gerektiğini tespit etmiştir. Bu kapsamda Mahkeme, başvurunun da aralarında olduğu bu durumda olan kişilerin zararlarının giderilmesine imkan tanıyacak şekilde düzenleme yapılması hususunda TBMM'ye bildirim yapılmasına oyçokluğuyla hükmetmiştir.

Anayasa Mahkemesi, işbu başvuruya konu olayın yapısal bir sorun teşkil ettiğinden bahisle pilot karar usulünün benimsenmesine oyçokluğuyla karar vermiş olup Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 75/5. maddesi uyarınca kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihe kadar yapılan ve bu tarihten sonra kaydedilecek olan benzer başvuruların incelenmesinin altı ay süreyle ertelenmesine hükmetmiştir.

V. KARŞIOY

Anayasa Mahkemesi üyeleri Selahaddin Menteş, Muhterem İnce ve Ömer Çınar'ın kaleme aldığı karşıoyda, TBK'nın 122. maddesinin temerrüt faizinin düşük kaldığı enflasyonist dönemlerde alacaklının aşkın zararını isteyebilmesi için ayrıca zararın varlığını da ispat etmesi koşulunu aramadığı, bu durumun tamamen Yargıtay içtihatları çerçevesinde gelişmiş bir uygulama olduğu, bu bağlamda kanunilikten ziyade bir uygulama sorunu olarak ortaya çıktığı belirtilmiştir.

Karşıoyda, somut başvuruda başvurunun mülkiyet hakkının ihlal edilmesinin yapısal bir sorundan kaynaklanmadığı, mahkemelerin TBK'nın 122. maddesini Anayasa'ya uygun yorumlamamasından kaynaklandığı belirtilmiştir. Bu görüşten hareketle, pilot karar uygulaması yapılması ve benzer başvuruların görüşülmesinin kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından altı ay sonraya ertelenmesi yerine 6216 sayılı Kanunun 50. maddesinin 1. ve 2. fıkraları uyarınca yeniden yargılama yapılması ve ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için dosyanın ilgili mahkemeye gönderilmesine karar verilmesi gerektiği savunulmuştur.

Ayrıntılı bilgi için bizimle temasa geçebilirsiniz.

*Kemal Taęa**Kıdemli Ortak Avukat*kemal.taga@aschukuk.com*Ayęe Sidal Kazdal**Avukat*sidal.kazdal@aschukuk.com

İşbu bilgilendirme notu 18.09.2024 tarih ve 32666 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ticari Elektronik İleti Yönetim Sistemi Entegratörleri Hakkında Tebliğ’e ilişkin bilgilendirme amacıyla 24.09.2024 tarihi itibarıyla hazırlanmıştır.

İşbu bilgilendirme notu içerisinde yer alan değerlendirmeler hukuki tavsiye ya da hukuki görüş niteliği teşkil etmemekte olup, bu değerlendirmelerden ötürü herhangi bir şekilde Aksu Çalışkan Beygo Avukatlık Ortaklığı’na sorumluluk tahmili mümkün değildir. Bu bilgi notunun kapsamındaki soru ve sorunlarınız bakımından hukuki danışman görüşü alınması tavsiye edilir.

ASChukuk | **24.YIL**
AKSU ÇALIŞKAN BEYGO AVUKATLIK ORTAKLIğI

Adres	Telefon	Faks	E-Posta / Web Sitesi
Harmancı Giz Plaza Kat: 3-8-15-16-17 Levent İstanbul	<u>+90 212 284 98 82</u>	+90 212 284 98 83 +90 212 279 63 32	info@aschukuk.com www.aschukuk.com